

Sygn. akt I UK 261/18

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania R. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o podwyższenie jednorazowego odszkodowania,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 kwietnia 2019 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego - Sąd Pracy w B.
z dnia 19 października 2017 r., sygn. akt VI Ua [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. przyznaje od Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w B.) na rzecz adwokata D. A. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 19 października 2017 r. oddalił apelację ubezpieczonego R. G. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 20 lipca 2017 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 21 października 2015 r. w przedmiocie zwiększenia procentowego uszczerbku na zdrowiu z tytułu wypadku przy pracy z dnia 16 sierpnia 2010 r.

W sprawie ustalono, że R. G. w dniu 16 sierpnia 2010 r. uległ wypadkowi przy pracy, doznając urazu prawej ręki (zerwanie ścięgna mięśnia dwugłowego).

Z tego tytułu stwierdzono stały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 5%, wypłacając ubezpieczonemu jednorazowe odszkodowanie pieniężne (decyzja z dnia 29 grudnia 2010 r.). Wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 6 marca 2013 r. oddalono odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji organu rentowego. W 2015 r. lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 4 września 2015 r. stwierdził, że procentowy uszczerbek na zdrowiu nie uległ pogorszeniu.

Sąd pierwszej instancji, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w szczególności z opinii biegłych z zakresu ortopedii i traumatologii, stwierdził brak zwiększenia procentowego uszczerbku na zdrowiu o co najmniej 10% i odwołanie oddalił.

Sąd Okręgowy odwołał się do art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1242, dalej ustawa wypadkowa), zgodnie z którym, jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych, jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było to odszkodowanie. Następnie przypominał rolę opinii medycznej w sprawach dotyczących jednorazowego odszkodowania pieniężnego, zwracając uwagę na zbieżne wnioski lekarzy odnośnie do stanu zdrowia odwołującego się.

Mając powyższe na względzie, oddalił apelację ubezpieczonego z mocy art. 385 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony w całości skargą kasacyjną przez pełnomocnika odwołującego się, który domagał się jego uchylenia oraz uchylenia wyroku Sądu Rejonowego, zniesienia postępowania i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został umotywowany kwalifikowanym naruszeniem prawa materialnego i procesowego (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), które winno skutkować wyeliminowaniem z obrotu prawnego orzeczenia rażąco niesprawiedliwego, niesłusznego, uchybiającego wymogom rzetelnego

procesu i krzywdzącego skarżącego, który uległ łącznie dwóm wypadkom przy pracy, co jednak nie znalazło odzwierciedlenia w ustalonym uszczerbku na zdrowiu skarżącego, gdyż sądy obu instancji ograniczyły się tylko i wyłącznie do ustalania procentowego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego skutkami wypadku przy pracy, któremu skarżący uległ w dniu 16 sierpnia 2010 r., z całkowitym zaniechaniem uwzględnienia również skutków wypadku przy pracy, któremu skarżący uległ w dniu 24 lutego 2000 r., a który to wypadek spowodował aż 20% uszczerbek na zdrowiu skarżącego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Została ona ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przysądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione. Po pierwsze, skarżący w żaden sposób nie wykazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Poza powtórzeniem ustawowego terminu ta część wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie identyfikuje kwalifikowanej postaci naruszenia prawa, polegającej na jej oczywistości, widocznej *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Pojęcie „oczywistego” naruszenia

prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego. Krótko mówiąc, zadaniem skarżącego jest wskazanie takiego uchybienia i przypisanie go do konkretnego przepisu prawa procesowego lub materialnego. Tymczasem wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zbudowany jest na wartościujących pojęciach, zwrotach otwartych, ukazujących niezadowolenie strony z przebiegu i wyniku procesu. Przedmiotowe instrumentarium, pozbawione podstaw prawnych, nie może doprowadzić do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po drugie, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot postępowania wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210; z dnia 7 kwietnia 2011 r., I UK 357/10, LEX nr 863946). Od momentu wniesienia odwołania do sądu sprawa staje się sprawą cywilną (w znaczeniu formalnoprawnym), podlegającą rozstrzygnięciu według zasad właściwych dla tej kategorii spraw. Odwołanie pełni rolę pozwu, a jego zasadność ocenia się na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., II UKN 105/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 529; z dnia 4 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824). Z tym rozwiązaniem koreluje treść art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem sąd oddala odwołanie, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia, a w razie uwzględnienia odwołania sąd zmienia zaskarżoną decyzję w całości lub w części i orzeka co do istoty sprawy. Z tego wynika, że sąd nie dysponuje możliwością dowolnego kształtowania rozstrzygnięcia merytorycznego. Jest związany decyzją i w razie zamiaru jej zmiany nie może orzec o tym, o czym dana decyzja nie rozstrzyga. Z tej racji argumenty dotyczące jeszcze innego wypadku przy pracy odwołującego się nie mają znaczenia przy ocenie wskazanej we wniosku przesłanki.

Po trzecie, przepisy prawne wskazane w podstawach kasacyjnych nie podlegają jeszcze badaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794). Wynika to stąd, że na tym etapie przedmiotem badania dokonywanego przez Sąd Najwyższy jest jedynie to, czy

wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przedsądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Natomiast podstawy kasacyjne stanowią odrębny od przesłanek przedsądu element skargi, w związku z czym nie zastępują one (ani ich uzasadnienie) i nie mogą zastąpić przesłanek przedsądu. Innymi słowy podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Suma powyższych uwag skłania do rozstrzygnięcia z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w postępowaniu kasacyjnym z urzędu orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1184) w związku z § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.).